

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

ФЕДОРЧУК Н.В.

ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Методичні рекомендації для аудиторної роботи
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти галузей знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» і
07 «Управління та адміністрування» денної і заочної (дистанційної)
форм навчання

м. Кам'янець-Подільський
ЗВО «ПДУ»
2022 р.

УДК 330.8(075.8)

*Затверджено до видання науково-методичною радою
ЗВО «ПДУ» (протокол № 4 від 24 травня 2022 р.)*

Рецензенти:

Лаврук О.С., канд.екон.наук, доцент кафедри економіки підприємства Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Чорнобай Л.М., канд.екон.наук, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування ПДАТУ

Федорчук Н.В.

Історія економіки та економічної думки. Методичні рекомендації для аудиторної роботи підготовки бакалаврів галузей знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» і 07 «Управління та адміністрування» денної і заочної (дистанційної) форм навчання / Н.В. Федорчук; ЗВО «Под. держ. ун-т.» – Кам.-Под.: ПДАТУ, 2022. – 36 с.

Методичні рекомендації для аудиторної роботи з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» складено на основі типової навчальної програми і призначено для студентів денної та заочної (дистанційної) форм навчання.

Методичні рекомендації призначені студентам економічних спеціальностей для більш глибокого вивчення лекційного і практичного матеріалу з історії економіки та економічної думки.

УДК 330.8(075.8)

©Федорчук Н.В. 2022

© ЗВО «ПДУ». 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
<i>Аудиторна робота (семінарські заняття)</i>	5
<i>Семінарське заняття №1</i>	5
<i>Семінарське заняття №2</i>	6
<i>Семінарське заняття №3</i>	7
<i>Семінарське заняття №4</i>	8
<i>Семінарське заняття №5,6</i>	10
<i>Семінарське заняття №7</i>	12
<i>Семінарське заняття №8</i>	13
<i>Семінарське заняття №9</i>	15
<i>Семінарське заняття №10</i>	16
<i>Семінарське заняття №11</i>	17
<i>Семінарське заняття №12</i>	18
<i>Семінарське заняття №13</i>	19
<i>Семінарське заняття №14</i>	20
<i>Семінарське заняття №15</i>	22
<i>Семінарське заняття №16</i>	23
<i>Перелік питань для підготовки до іспиту</i>	24
<i>Вимоги щодо написання та оформлення рефератів</i>	26
<i>Форми контрольних заходів (поточний, семестровий, підсумковий контроль)</i>	29
<i>Список рекомендованої літератури для підготовки до семінарських занять</i>	31

ВСТУП

Курс «Історія економіки та економічної думки» належить до загальноосвітніх предметів, який спрямований на набуття майбутніми фахівцями глибоких знань з історії економіки та економічної думки.

Предметом вивчення дисципліни є виникнення і розвиток економічних ідей, течій та шкіл, формування системи економічних знань, історичні форми господарств і способи їх взаємодії та віддзеркалення їх в економічній думці. У структурно-логічній схемі вивчення «Історії економіки та економічної думки» виступає початковою економічною дисципліною, яка дає можливість оволодіти студентами певними теоретичними знаннями які в подальшому є необхідними при більш глибокому та всебічному розумінні вивчення таких теоретичних дисциплін як: «Економічна теорія», «Мікро- та макроекономіка», а також галузевих і функціональних економічних наук. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є формування у студентів комплексного наукового уявлення про закономірності еволюційного розвитку економіки різних цивілізацій та еволюцію економічних знань під впливом цих змін для розуміння генезису та закономірностей функціонування економічних систем.

АУДИТОРНА РОБОТА (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема 1. Предмет та метод історії економіки та економічної думки

Питання для обговорення на занятті

1. Предмет та об'єкти „Історії економіки та економічної думки”.
2. Методи дослідження, джерела та завдання вивчення дисципліни.
3. Типологічні фактори „Історії економіки та економічної думки”.
4. Основні принципи історико-економічного пізнання.
5. Періодизація історії економіки та економічної думки.

Основна рекомендована література

1. Економічна історія: навч. посібник / за ред. С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. – Х.: НТУ «ХПІ», 2005.
2. Заблоцький Б. Ф. Економіка України / Б. Ф. Заблоцький, М. Ф. Кокошко, Т. С. Смовженко. – Львів, 1977. – Розд. 2.
3. Історія економічних учень: у 2-х частинах. Ч. 1: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-е вид., випр. – К.: Знання, 2005. – С. 15–20.
4. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник / В. М. Ковальчук, М. В. Лазарович, М. І. Сарай. – К.: Знання, 2008. Вступ.
5. Уперенко М. О. Економічна історія України: навч. посібник / М. О. Уперенко, Е. А. Кузнецов, Парієнко та ін. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2004. – Розд. 1

Питання для самоконтролю

1. Перелічіть фактори, що зумовили появу дисципліни «Історія економіки та економічної думки».
2. Визначіть предмет історії економіки та економічної думки.
3. Окресліть мету і функції дисципліни.
4. Назвіть методи дослідження історії економіки та економічної думки.
5. Які є підходи до періодизації дисципліни.

Теми рефератів

1. Історіографія та джерела історії економіки та економічної думки.
2. Проблеми періодизації історії економіки та економічної думки.
3. Особливості методів дослідження історії економіки та економічної думки.
4. Місце історії економіки та економічної думки в системі економічних наук.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема 2. Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення ранніх цивілізацій

План семінарського заняття

1. Основні етапи господарської еволюції первісного суспільства.
2. Виникнення та історичні форми відокремлених господарств.
3. Привласнююче та виробничо - відтворююче господарства первісної доби: визначення, структура, досягнення та обмеженість.
4. Господарство українських земель періоду первісної доби і перших цивілізацій.

Основна рекомендована література

1. Економічна історія: навч. посібник / за ред. С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. – Х. : НТУ «ХПШ», 2005. – Тема 2.
2. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник / В. М. Ковальчук, М. В. Лазарович, М. І. Сарай. – К.: Знання, 2008. – Ч. II – Розд. 6.

Питання для самоконтролю

1. Які загальні ознаки має первісне суспільство?
2. Що було характерним для господарської діяльності людини в період неоліту?
3. Що стало причиною осіlosti людей? Які галузі і чому стали провідними у їхній діяльності?
4. Охарактеризуйте найдавніші ремесла.
5. Що таке неолітична революція?
6. Які причини руйнування первісного суспільства?
7. Які найважливіші науково-технічні винаходи людства в первісну епоху?
8. Назвіть основні фактори, що зумовили перехід від привласнюючого до відтворюючого господарства в період первісної доби.
9. Трипільська культура та її господарське значення.
10. Залізний вік в Україні та його економічні здобутки.
11. Господарство скіфів.
12. Виробничі і духовні досягнення білогородівської культури.
13. Виробничі і духовні досягнення зарубинецької культури.
14. Виробничі і духовні досягнення черняхівської культури.
15. Основні здобутки господарства первісних племен.
16. Боспорське царство та його економічні успіхи.
17. Ведення господарства у сарматів.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема 3 Господарський розвиток та економічна думка Східної та Західної цивілізації (VIII ст. до н. е. – V ст. н. е.)

План семінарського заняття

1. Еволюція господарства в Давньому Єгипті та його відображення в пам'ятках економічної думки.: “Повчання Геракліопольського царя своєму синові”, “Повчання Ахтоя”, “Речення Іпусера”.
2. Господарський розвиток та економічна думка Месопотамії: “Закони Ешнунни”, “Закони Хаммурапі”.
3. Особливості господарського розвитку Давньої Індії: “Закони Ману”, “Артхашастра”.
4. Особливості господарського розвитку та економічної думки Давнього Китаю: “Бесіди і роздуми”.

Основна рекомендована література

1. Економічна історія: навч. посібник / за ред. С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. – Х. : НТУ «ХП», 2005. – Тема 2.
2. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник / В. М. Ковальчук, М. В. Лазарович, М. І. Сарай. – К.: Знання, 2008. – Ч. II – Розд. 6.

Питання для самоконтролю

1. У чому відмінність між іригаційним землеробством Давнього Єгипту і Месопотамії.
2. Охарактеризуйте культуру землеробства Давнього Єгипту.
3. Охарактеризуйте характер торгівлі Давнього Єгипту.
4. Розкрийте особливості господарського комплексу Давнього Єгипту.
5. Що спільного характеризувало господарство держав месопотамії?
6. Як змінилося землеробство з утворенням Вавилонської держави?
7. Які особливості розвитку ремесел характерні для Півночі і півдня Месопотамії.
8. Як держава регламентувала лихварство у вавилонському царстві?
9. Охарактеризуйте характер зовнішньої і внутрішньої торгівлі Месопотамії.
10. Які відносини між людьми і які форми залежності були характерні для Месопотамії?
11. Визначте специфічні особливості розвитку стародавнього Китаю.
12. Що характерно для соціально-економічного розвитку Китаю часів Шань-Інь?

13. Що характерно для спадкових рангів у стародавньому Китаї?
14. Чи було в стародавньому Китаї рабство?
15. Визначте специфічні особливості розвитку ремесел у стародавньому Китаї.
16. Які винаходи було зроблено у стародавньому Китаї і як їх використовували?
17. Визначте специфічні особливості розвитку стародавньої Індії.
18. Охарактеризуйте характер торгівлі стародавньої Індії.
19. Які форми власності характерні для стародавньої Індії?
20. Визначте специфічні особливості розвитку ремесел у стародавній Індії.
21. Чому рабство цього періоду називають східним і що для нього характерно?

Теми рефератів

1. Закони царя Хаммурапі як висвітлення економічних проблем вавилонського царства.
2. Розвиток торгівлі у вавилонському царстві.
3. Соціальні стани вавилонського суспільства.
4. Реформи Шан-Яна і його послідовників.
5. Суспільні відносини у староіндійському суспільстві.
6. Економічні ідеї трактату “Артхашастра”.
7. Вплив легізму на формування економічних положень у давньому Китаї.
8. Основні положення конфуціанства.
9. Конфуціанство як спроба створення ідеального суспільства.
10. Філософські течії давнього Китаю і їх моделі економічних змін у суспільстві.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема 4. Особливості господарського розвитку та економічної думки античних країн

План семінарського заняття

1. Господарський розвиток Давньої Греції:
 - ремесла, торгівля, землеробство;
 - колонізація;
 - торгівля і товарно-грошові відносини;
2. Реформи Солона. Економічні погляди Ксенофонта, Платона та Аристотеля.
3. Особливості господарського розвитку Давнього Риму.
 - Економіка періоду раннього Риму: реформи царя Сервія Тулія;
 - Закони XII Таблиць;
 - торгівля і товарно-грошові відносини; розвиток ремесел.
 - Економіка періоду імперії: аграрні реформи; ремесла і торгівля; вілли та латифундії.

4. Характеристика аграрного господарства Стародавнього Риму у працях Катона Старшого, Варрона та Колумелли.

5. Криза рабовласницької системи господарства та її висвітлення у працях Луція Колумелли.

6. Специфічні риси античного рабства.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.

2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.

3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Питання для самоконтролю

1. Які особливості економічного розвитку стародавнього Риму?
2. Які особливості економічного розвитку стародавньої Греції?
3. Що характерно розвитку землеробства у Греції?
4. Дайте характеристику товарно-грошовим відносинам у Греції.
5. Що характерно розвитку землеробства у Римі?
6. Дайте характеристику товарно-грошовим відносинам у Римі.
7. Що являв собою період пізньої Римської імперії?
8. Що таке латифундія?
9. Що таке колонат?
10. Що таке пекулій?
11. Через які економічні причини зазнало краху античне рабовласницьке суспільство?
12. Чому господарство Стародавнього Риму називають класичним?
13. Які галузі виробництва розвинули стародавні греки?
14. Розкрийте особливості східного рабства.

Реферати

1. Реформи Солона та їх значення .
2. Економічні погляди Ксенофонта.
3. Економічні погляди Платона.
4. Економічні погляди Аристотеля.
5. Економічні погляди Колумелли.
6. “Закони XII таблиць” і економічні проблеми давнього Риму.
7. Господарський розвиток Давньої Греції.
8. Особливості господарського розвитку Давнього Риму .

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5,6

Тема 5-6. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період раннього середньовіччя. Економічна думка середньовічного Сходу

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика доби середньовіччя:
 - землеволодіння і сеньйоріально-селянські відносини в епоху середньовіччя.
2. Феодальне господарство Франкської держави: “Салічна правда”, “Капітулярій про вілли”.
 - реформи Карла Мартела,
 - формування сеньйорального господарства,
 - диференціація селянства,
 - особливості аграрних відносин.
3. Феодальне господарство у Німеччині: “Правди”.
 - землеволодіння і земельна власність;
 - диференціація селянства,
 - особливості аграрних відносин.
4. Феодальне господарство в Англії: реформи короля Альфреда, “Книга страшного суду”.
 - феодальна власність і форми феодальної власності;
 - порядок успадкування землі;
 - диференціація селянства,
 - особливості аграрних відносин.
5. Канонізм.
6. Економічний розвиток та економічна думка середньовічного Сходу:
 - економічні ідеї Корану;
 - економічні погляди Ібн Хальдуна.
7. Економічна думка пізнього середньовіччя.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.
2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.
3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте суть трьох форм феодальної ренти.
2. Основні риси феодальної економіки.
3. У чому особливості економічного розвитку Франської держави?
4. Феодальне місто, його виникнення та економічна роль.
5. Галузева структура середньовічного ремесла, значення його цехової організації.
6. Роль міста у становленні ринку.
7. Фінанси, гроші, кредит.
8. Імунітети та привілеї.
9. Розкрийте особливості становлення феодального господарства Англії, Німеччини.
10. Як змінювалися сеньйоріально-селянські відносини протягом періоду середньовіччя?
11. Розкрийте фактори розвитку і піднесення міст Західної Європи в добу зрілого і
12. пізнього Середньовіччя
13. Опишіть цеховий лад середньовічного ремесла, покажіть його економічну раціональність у XII — XV ст.
12. Охарактеризуйте риси і характер європейської торгівлі в середні віки, її головні шляхи і райони.

Реферати

1. Економічна система господарювання в період зрілого середньовіччя у державах центральної Європи.
2. Аграрний переворот пізнього середньовіччя і його суть.
3. Розвиток міст і ремесел у період середньовіччя. Економічна суть міста.
4. Ремесла у Західній Європі у XII—XIII ст.
5. Розвиток міського ремесла XII—XIII ст.
6. Цех як головна організаційна форма ремесла.
5. Зовнішня морська торгівля в період середньовіччя у державах центральної і західної Європи.
6. Внутрішня сухопутна торгівля в період середньовіччя у державах центральної і західної Європи.
7. Грошова система середньовіччя.
8. Банківська система середньовіччя: податки та різні примуси.
9. Міста – комуни і міста – держави у середньовіччі.
10. Купецькі союзи і купецькі гільдії та їх значення для економіки середньовіччя.
11. Утворення національних ринків в період середньовіччя.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема 7. Господарство України в княжу добу та в період 12 – середина 17 століття

План семінарського заняття

1. Економічні фактори утворення державності на українських землях.
2. Форми і характер землеволодіння в Київській державі. Та їх відображення у „Повісті минулих літ”, „Галицько-Волинському літописі”, „Руській правді”, „Статуті Володимира Мономаха”.
 - Категорії залежного населення Київської Русі.
 - Розвиток ремесла і торгівлі у Київській Русі.
3. Господарство Русі-України періоду роздробленості та татаро-монгольського поневолення. (12-14 ст.)
 - Галицько-Волинське князівство;
 - ієрархічна структура земельної власності.
4. Україна в умовах іноземної експансії. „Устав на волоки”, Литовський статут”.
 - Еволюція форм землеволодіння у другій половині 14 – середині 16 ст.
 - Цехове ремесло, торгівля, грошовий обіг, фінансова система України в другій половині 14 – середині 16 ст.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.
2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.
3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Питання для самоконтролю

1. Що було основою господарства слов'янських племен.
2. У чому зміст податкової реформи княгині Ольги?
3. У чому заключався процес феодалізації в Київській Русі?
4. Які основні галузі притаманні цьому періоду?
5. Охарактеризуйте категорії залежних селян в Київській Русі.
6. Економічні причини і наслідки феодальної роздробленості Київської Русі.
7. У чому полягають особливості розвитку внутрішньої і зовнішньої торгівлі середньовічної Русі?

8. Особливості господарського розвитку України у складі Литовського королівства.

Реферат

1. Форми земельної власності в Київській Русі та їх трактування у “Руській правді”, “Правді Ярославичів”.
2. Категорії залежного населення в Київській Русі.
3. Розвиток міст і торгівлі у Київській Русі періоду 9-10 століть.
4. Господарство Русі-України періоду роздробленості та татаро - монгольського поневолення.
5. Зростання міст і цехове ремесло України 14- першої половини 16 ст.
6. Розвиток української економіки у 14- першій половині 16 ст.
7. Українська торгівля та її розвиток у 14- 17 ст.
8. Грошовий обіг та фінансово-податкова система в Україні у 14- 16 ст.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема 8. Мануфактурний період світової економіки. Меркантилізм

План семінарського заняття

1. Розвиток продуктивних сил західноєвропейських країн у 15 ст.
2. Географічні відкриття та їх роль у становленні ринкового господарства суспільств Європейської цивілізації.
3. Первісне нагромадження капіталу та роль мануфактур у первісному нагромадженні капіталу.
4. Особливості розвитку Європейських земель у 16-18 ст. Голландія, Англія, Франція, Німеччина.
5. Економічний розвиток Росії у 16 –17 ст.
6. Меркантилізм:
 - ранній меркантилізм - теорія “грошового балансу”;
 - меркантилізм зрілий - теорія “торговельного балансу”;
 - російський меркантилізм.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.
2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.
3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Питання для самоконтролю

1. Визначте передумови індустріалізації господарства та зародження інститутів ринкової економіки в країнах Західної Європи (кінець 15-поч. 16 ст.).
2. Еволюція господарських форм в країнах Західної Європи на етапі розпаду натурального господарства.
3. Які фактори вплинули на становлення ринкового господарства в західноєвропейських країнах.
5. Роль Великих географічних відкриттів у становленні ринкового господарства суспільств Європейської цивілізації.
6. Сутність, джерела та значення первісного нагромадження капіталу для становлення ринкового господарства.
7. Визначити форми господарств на етапі утвердження мануфактурного виробництва в країнах Західної Європи та українських землях.
8. Господарська система Голландії у XVI-XVII століттях та причини її занепаду.
9. Піднесення Англії та становлення ринкового устрою її економіки (16-17 ст.).
10. Меркантилізм - економічні та державні риси.
11. Ранній меркантилізм. Теорія "грошового балансу"
12. Меркантилізм зрілий. Теорія "торговельного балансу".
13. Специфіка російського меркантилізму.
14. Привілеї козацтва у відносинах власності і землекористування.
15. Економічні реформи Петра I.
16. Перші мануфактури на лівобережній Україні, їх специфіка.
17. Зміна правового статусу козацтва у після петровську епоху.
18. Особливості українського меркантилізму.

Реферат

1. Основні умови виникнення і розвитку нових форм господарства в країнах Західної Європи.
2. Географічні відкриття та їх роль у створенні ринкового господарства.
3. Особливості розвитку західноєвропейських земель у 15-17 ст.
4. Особливості економічного розвитку Нідерландів у 15-17 ст.
5. Особливості економічного розвитку Англії у 15-17 ст.
6. Особливості економічного розвитку Франції у 15-17 ст.
7. Становлення національних ринків 15-17 ст.
8. Історичні передумови виникнення, загальна характеристика та етапи розвитку меркантилізму.
9. Специфічні риси раннього меркантилізму.
10. Специфічні риси зрілого меркантилізму.
11. Мануфактури та їх типи.
12. Буржуазні революції в Англії: економічні передумови і результати.
13. Буржуазні революції в Нідерландах: економічні передумови і результати.

14. Привілеї козацтва у відносинах власності і землекористування.
15. Економічні реформи Петра I.
16. Перші мануфактури на лівобережній Україні, їх специфіка.
17. Зміна правового статусу козацтва у після петровську епоху.
18. Особливості українського меркантилізму.
19. Соціально-економічне становище Правобережної України (16-16ст.)
20. Аграрна реформа України 1557р. та її економічна суть. (фільваркова система).
21. Особливості меркантилістської політики західноєвропейських держав в період зародження ринкового господарства.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема 9. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина 17- початок 19 ст.)

План семінарського заняття

1. Ринкові перетворення в країнах Європейської цивілізації у другій пол.17- поч. 19 ст.
2. Промисловий переворот в півдних країнах світу: передумови, суть, значення.
3. Умови та специфіка промислового перевороту в Англії.
4. Умови та специфіка промислового перевороту у Франції.
5. Умови та специфіка промислового перевороту у Німеччині.
6. Умови та специфіка промислового перевороту в Америці.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.
2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.
3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення промислового перевороту.
2. Вкажіть на основні передумови промислового перевороту
3. Як саме вплинув на промисловий переворот технічний прогрес.
4. Назвіть специфічні особливості промислового перевороту у Франції
5. Назвіть специфічні особливості промислового перевороту у Англії.
6. Які причини уповільнювали промисловий переворот у Німеччині.
7. Назвіть специфічні особливості промислового перевороту в Російській імперії.

8. Назвіть специфічні особливості промислового перевороту в Америці.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема 10. Економічні школи, течії та вчення періоду промислового перевороту

План семінарського заняття

1. Виникнення, розвиток і загальна характеристика класичної політичної економії.
 - Класична політична економія в Англії. В. Петті.
 - Класична політична економія у Франції. П. Буальгібєр, Ф. Кене та його економічна таблиця. Фізіократи та їх підхід до вирішення економічних питань.
 - Економічні вчення А. Сміта.
 - Економічні вчення Д. Рікардо.
 - „Економісти нової хвилі” Д. Мак-Куллох та Д. Міль, Т. Мальтус, Н. Сеніор, Дж. С. Міль, Ж.-Б. Сей та Ф. Бастіа, Ч. Кері. та їх внесок у вирішення економічних проблем європейських країн
2. Альтернативні та критичні течії та напрямки економічної думки:
 - стара німецька історична школа;
 - утопічний соціалізм;
 - марксизм.
3. Українська економічна думка під впливом ідей класичної школи.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.
2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.
3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Питання для самоконтролю

1. Основні положення концепції економічного лібералізму А.Сміта.
2. Як А.Сміт визначав вартість товару.
3. Як А.Сміт визначав капітал.
4. Як А.Сміт визначав прибуток.
5. Як Д.Рікардо визначав вартість товару.
6. Як пропонував Д Рікардо вирішити проблему грошового обігу.
7. Причини виникнення класичної школи.

8. Перерахуйте основні теоретичні засади класичної школи.
9. Як В.Петті визначає категорію багатство.
10. Чому в.Петті вважається засновником трудової теорії вартості.
11. Охарактеризуйте теорію вартості П. Буагільбера
12. Назвіть основні ідеї економічної теорії фізіократів.
13. Охарактеризуйте “економічну таблицю” Ф.Кене.

Реферати

1. Історичні умови виникнення і суть фізіократизму.
2. Економічна таблиця Ф.Кене та її значення .
3. Проблема відтворення і криз у працях Д.Рікардо.
4. Логіка та зміст теорії цінності А. Сміта.
5. Започаткування основ сучасної економічної теорії у працях економістів – класиків першої половини 19 ст.
6. Учення Ж.-Б. Сея про три фактори виробництва та його сучасний зміст.
7. Модель економічної рівноваги у працях Т. Мальтуса.
8. Особливості політичної економії у США.
9. Економічні погляди Ч. Кері.
10. Економічні погляди Д. Мак-Куллоха.
11. Економічні погляди Д. Мілля.
12. Економічні погляди Н. Сеніора.
13. Економічні погляди В. Петті.
14. Економічні погляди П. Буальгібера

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 11

Тема 11. Господарський розвиток українських земель. Українська економічна думка 17-18 століття

План семінарського заняття

1. Еволюція аграрних відносин за козацько – гетьманської доби.
2. Мануфактурний період української промисловості.
3. Формування українського національного ринку. Внутрішня і зовнішня торгівля. Український меркантилізм.
4. Господарство Запорізької Січі.
5. Українська економічна думка 17-18 ст.
 - “Літопис Самовидця”;
 - старшинські літописи Г.Грабянки і С.Величка;
 - економічна думка Я.Козельського;
 - економічні погляди Г.Сковороди.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.
2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.
3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Реферати

1. Українська економічна думка 17-18 ст. Загальна характеристика.
 1. Еволюція аграрних відносин за козацько – гетьманської доби.
 2. Мануфактурний період української промисловості та його специфічні риси.
 3. Формування українського національного ринку. Внутрішня і зовнішня торгівля.
 4. Господарство Запорізької Січі.
 5. Яків Козельський та його економічні дослідження.
 6. Економічні погляди Г.Сковороди.
 7. Консервативні економічні погляди козацької старшини у “Старшинських літописах” Г.Габ’янки і С.Величка.
 8. Реформи Петра I і економічний розвиток Лівобережної України та Слобожанщини.
 9. Особливості розвитку землеволодіння на Правобережжі.
 10. Особливості розвитку землеволодіння на Лівобережжі.
 11. Причини недостатнього розвитку товарно-грошових відносин на Україні у 17-18 ст.
 12. Особливості розвитку сільського господарства України в період Гетьманської держави.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 12

Тема 12. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні у 18-19 столітті.

План семінарського заняття

1. Промисловий переворот в Україні.
2. Промисловий розвиток західноукраїнських земель.
3. Промисловий розвиток східноукраїнських земель.
4. Аграрна реформа 1848 р. та її значення.
5. Селянська реформа 1861 р. та її здійснення в Україні.
6. Українська економічна думка 18-19 ст.
7. Економічна думка Галичини: В.Навроцький, О.Терлецький, М.Павлик.
8. Марксистське економічне вчення в Україні: М.Зібер, М.Косовський.

Основна рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. за ред. проф. С. В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – С.332–378.
2. Родіонова Лариса. Економічна історія. Навч. пос. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – С. 273–308.
3. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005 – С. 409–536.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає специфіка промислового перевороту в Україні?
2. Аграрна реформа 1848 р. та її значення для західно і східноукраїнських земель.
3. Як здійснювалась селянська реформа 1861 р. в Україні і які її наслідки.
4. Що характерно для української економічної думки 18-19 ст.

Реферати

1. Діяльність українських громад у вирішенні питань економічного розвитку українських земель.
2. Економічна діяльність Михайла Драгоманова.
3. Сергій Подолинський та його погляди на вирішення майбутньої долі українських земель.
4. Українське народництво та його економічна діяльність.
5. Економічна думка Галичини 18-19 ст.
6. Марксистське економічне вчення в Україні.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 13

**Тема 13. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (середина 19– початок 20 ст.).
Маржиналізм і неокласична теорія.**

План семінарського заняття

1. Індустріалізація національних господарств.
2. Економічне піднесення США і Німеччини – причини і наслідки.
3. Основні фактори промислового відставання Англії і Франції.
4. Становлення індустріального суспільства в Японії.
5. Економічна думка даного періоду та її практичне застосування.
6. Маржинальний напрям економічної думки та школи маржиналізму.
7. Нова історична школа.

8.Ранній інституціоналізм та його напрямки.

Питання для самоконтролю

1. Причини втрати Англією світової економічної першості.
2. Причини уповільнення темпів економічного зростання Франції.
3. Причини економічного піднесення Німеччини.
4. Причини перетворення США у світову індустріальну державу.
5. Особливості розвитку міжнародних економічних відносин початку 20 ст.
6. Маржиналізм, його принципи.
7. Суть теорії “граничної корисності” .
8. Основні положення економічної теорії Маршалла.
9. Суть закону спадної продуктивності факторів виробництва Кларка.
- 10.Визначення терміну “економікс” ,“Оптимум Парето”.

Реферати

1. Особливості економічного розвитку Англії.
2. Особливості економічного розвитку Франції.
3. Індустріальний розвиток Німеччини та його основні напрямки в 19-20 ст.
4. Перетворення США у провідну індустріальну державу світу.
5. Маржиналізм : загальна характеристика
6. Австрійська школа граничної корисності.
7. Кембриджська школа.
8. Американська школа маржиналізму.
9. Математична школа в політичній економії.
10. Маржиналізм : загальна характеристика
11. Австрійська школа граничної корисності.
12. Кембриджська школа.
13. Американська школа маржиналізму.
14. Математична школа в політичній економії.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 14

Світове господарство періоду Першої світової війни та світова економічна криза 1929-1933 років

План семінарського заняття

1. Перша світова війна та її економічні наслідки.
2. Світове господарство в роки стабілізації. Версальський договір, плани Дауеса та Юнга, їх суть та мета.
3. Криза світового господарства (1929 – 1933 рр.) та шляхи виходу з неї країн Західної Європи і США

4. Розвиток економічної думки провідних країн світу після подолання економічної кризи:
 2. економічні позиції Дж.Робінсона та Е.Чемберлена;
 3. економічні концепції Дж.Коула, Х.Ласкі;
 4. економічні дослідження П.Ренодаля та М.Деа;
 5. німецький неолібералізм;
 6. кейнсіанство .

Питання для самоконтролю

1. Економічні причини Першої світової війни.
2. Особливості економічного розвитку Англії в роки Першої світової війни.
3. Особливості економічного розвитку Франції в роки Першої світової війни.
4. Особливості економічного розвитку США в роки Першої світової війни.
5. Особливості економічного розвитку Японії в роки Першої світової війни.
6. Особливості економічного розвитку Німеччини в роки Першої світової війни.
7. Економічні умови Версальської угоди.
8. Плани Дауеса та Юнга та їх роль у повоєнній відбудові Німеччини.
9. “Новий курс” Рузвельта, основні положення економічної політики.
10. Економічні причини та наслідки повоєнної кризи у провідних країнах світу (після Першої світової війни).
11. Економічні причини та наслідки повоєнної кризи у Англії.
- 12.Економічні причини та наслідки повоєнної кризи у Франції.
- 13.Економічні причини та наслідки повоєнної кризи у Німеччині .
- 14.Економічні причини та наслідки повоєнної кризи у США .

Повідомлення

1. Економічні причини Першої світової війни.
2. Основні тенденції економічного розвитку Англії після Першої світової війни.
3. Основні тенденції економічного розвитку Франції після Першої світової війни.
4. Основні тенденції економічного розвитку Німеччини після Першої світової війни.
5. Основні тенденції економічного розвитку Японії після Першої світової війни.
6. Основні тенденції економічного розвитку США після Першої світової війни.

7. Основні тенденції економічного розвитку Росії після Першої світової війни.
8. Економічні причини та наслідки повоєнної кризи у провідних країнах світу (після Першої світової війни).

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 15

Тема 15. Економічний розвиток провідних країн світу у воєнні та повоєнні роки (1939-1970 рр.)

План семінарського заняття.

1. Економічні наслідки Другої світової війни.
2. План А.Маршалла.
3. Передумови та наслідки прискореного розвитку Німеччини.
4. Передумови та наслідки прискореного розвитку Японії.
5. Вплив інноваційно - технологічних факторів на розвиток національних економік:
 - економічні погляди Дж.Міда та Р.Ліпсі.

Питання для самоконтролю.

1. Економічні наслідки Другої світової війни для світового господарства.
2. План Маршалла та його роль у відбудові економіки Європи.
3. Особливості відбудовних процесів та економічного розвитку Західної Німеччини (друга половина 40-х- 50-ті роки).
4. Основні тенденції повоєнного економічного розвитку Франції у повоєнний період.
5. Економіка Англії у повоєнний період: основні положення економічної політики лейбористів.
6. Економічні наслідки поразки Японії у Другій світовій війні та причини її економічного піднесення у 50-60-ті роки ХХ ст.
7. Передумови і наслідки створення Європейського Союзу.
8. Зміни у світовому господарстві кінця ХХ століття.

Реферат

1. Історичне значення плану Маршалла.
2. “Економічне диво” в Японії.
3. Причини відродження та наслідки прискореного розвитку Німеччини після II світової війни.
4. Причини, суть і наслідки світових інтеграційних процесів.
5. Економічна політика Р.Рейгана.
6. Економічна політика М.Тетчер.
7. Передумови і наслідки створення Європейського Союзу.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 16

Тема 16. Динаміка та структурні зміни світового господарського розвитку (друга половина 20- початок 21ст.)

План семінарського заняття

1. Економічний розвиток європейських країн та США у другій пол. 20 ст.
2. „Рейгономіка” та „Тетчеризм”.
3. Основні напрямки економічної думки та їх практичне застосування:
 - неокласицизм та неокласичні теорії економічного зростання;
 - сучасне кейнсіанство: теорія державного регулювання економіки (Е. Хансен, С. Гарріс);
 - моделі рівноваги, зростання і циклу (Д.Гікс, Р. Гаррод, О. Домар);
 - “криві Філіпа” та дискусія навколо них.
 - посткейнсіанство, його особливості та течії (Дж. Робінсон, П.Сраффа, Ф.Модільяні).
 - нове кейнсіанство.

Питання для самоперевірки

1. Особливості розвитку світового господарства в II пол. XX ст.
2. Чим відрізняється політика ладу від політики процесу?
3. Дайте визначення соціального ринкового господарства та його структурних елементів.
4. Чому економічну теорію пропозиції вважають теоретичною основою “рейганоміки”?
5. Що нового внесли в теорію державного регулювання економіки послідовники економічного вчення Дж. М. Кейнса?
6. У чому суть основного “психологічного закону” Дж. Кейнса?
7. Як ви розумієте поняття “мультиплікатор інвестицій” ? За якою формулою він визначається?
8. Назвіть заходи державного регулювання економіки, які рекомендує Дж. Кейнс?
9. Поясніть особливості американської тенденції у сучасному кейнсіанстві?
10. Вкажіть на особливості Європейського кейнсіанства?
11. Які особливості й основні ідеї посткейнсіанства?
12. Які особливості й основні ідеї неокейнсіанства?

Реферати

1. Економічні наслідки науково - технічної революції в Європі та США
2. Формування трьох центрів світового капіталізму: США, ФРН, Японія – нові економічні лідери.
3. Сутність теорії раціональних очікувань та її відмінність від теорії адаптивних очікувань.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Загальна характеристика системи господарства в суспільствах ранніх цивілізацій.
2. „Річкові” цивілізації до осьового часу (Стародавній Єгипет, Месопотамія, Китай).
3. Основні риси та напрямки формування господарства суспільств Східної цивілізації та відображення цих процесів в економічній думці.
4. Основні риси та напрямки формування господарства суспільств Західної цивілізації та відображення цих процесів в економічній думці.
5. Особливості господарського розвитку та економічної думки Давньої Греції.
1. Особливості господарського розвитку та економічної думки Давнього Риму.
2. Формування основ середньовічної господарської системи країн Європейської (Західної) цивілізації на першому етапі (V – X ст.).
3. Господарський розвиток країн Західної цивілізації у X –XV ст. та його висвітлення в економічній думці.
4. Основні напрямки господарського розвитку Київської Русі та їх висвітлення в економічній думці.
5. Формування мануфактурного виробництва та його роль у генезисі ринкового господарства країн Європейської цивілізації.
6. Економічна політика меркантилізму в країнах Європейської цивілізації та її теоретичне обґрунтування.
7. Економічна політика меркантилізму в Україні та Росії XVII – XVIII ст.
8. Промисловий переворот та його національні особливості.
9. Промисловий переворот в Україні та його особливості.
10. Основні тенденції світового економічного розвитку в останній третині XIX – поч. XX ст.
11. Національні особливості господарського розвитку в період монополістичної конкуренції (Англія, Франція, Німеччина, США).
12. Економічний розвиток України в період монополістичної конкуренції у складі двох імперій: спільне та відмінне.
13. Українська економічна думка другої половини XIX ст. як складова світової економічної теорії.
14. Перша світова війна та її вплив на господарський розвиток провідних країн світу (Німеччина, Англія, Франція, США).
15. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та шляхи виходу з неї („Новий курс” Ф.Д.Рузвельта та економічна політика нацизму).
16. Дж. М.Кейнс та його теорія як основа запровадження системи макроекономічного регулювання в провідних країнах світу.
17. Радянська економічна система та її впровадження у господарство України.
18. Наслідки Другої світової війни для світової економіки та трансформація її форм у повоєнний період.

19. План Маршалла як програма ринкового відновлення економіки Європи.
20. Основні тенденції економічного розвитку США після Другої світової війни та основні напрямки економічних досліджень.
21. Західноєвропейська модель господарського розвитку та її теоретичне обґрунтування (Соціальне ринкове господарство).
22. Причини економічного піднесення ФРН у 50-х роках ХХ ст.
23. Криза системи макроекономічного регулювання та кейнсіанської теорії у 70-х рр ХХ ст.
24. Криза радянської тоталітарної системи господарства та спроби її реформування у 50-х – першій половині 60-х років.
25. Теоретичне обґрунтування та спроби запровадження економічних важелів в радянській економічній системі у другій половині 60-х років.
26. „Перебудова” як спроба радикального реформування радянської економічної системи: теорія та практика.
27. Меркантилізм та його особливості в різних країнах Західної Європи.
28. Особливості трактування суті грошей та їхніх функцій у періоди раннього та пізнього меркантилізму.
29. Економічне вчення Д. Рікардо.
30. Економічне вчення ДА.Сміта.
31. Особливості економічного розвитку різних країн у теоретичних концепціях економістів-класиків “нової хвилі”.
32. Учення Ж.-Б. Сея про три фактори виробництва.
33. Модель економічної рівноваги в працях Т. Мальтуса.
34. Економічні погляди Дж. С. Мілля.
35. Значення вчень західноєвропейських соціалістів-утопістів.
36. Основні теоретичні проблеми та структура “Капіталу” К.Маркса.
37. Теорія вартості К.Маркса.
38. Марксизм і сучасність.
39. Причини кризи марксистської політекономії в сучасному світі.
40. Теоретична система Ф.Ліста.
41. Учення про народне господарство Німеччини В.Рошера та К.Кнісса.
42. Соціальні реформи Г. Шмоллера.
43. Монополізація економіки за Л.Брентано.
44. Пошук засобів удосконалення суспільства М.Вебером та В.Зомбартом.
45. Методологічні засади маржиналізму.
46. Формування неокласичної традиції в західній політичній економіці в другій половині ХІХ- початку ХХ століття.
47. Економічні погляди нових кейнсіанців.
48. Методологічні, теоретичні та практичні новації праць Дж. Кейнса.
49. Посткейсінство.
50. Кейнсіанська теорія та економічна політика.
51. Фрайбурзька школа ордолібералізму.
52. Лондонська школа неолібералізму.
53. Монетаризм і вітчизняна економічна реформа.

54. Інституціоналізм та його еволюція.
55. Роль і місце в економічній науці теорії “транзакційних витрат” Коуза.
56. Концепції футурології та їх еволюція
57. Суть концепції “демократичного соціалізму”.
58. Еволюція ідеології соціал-демократії в сучасну епоху.
59. Методологічні дискусії 20-30-х років.
60. Внесок українських економістів у розвиток політичної економії.
61. Причини кризи радянської політичної економії.
62. Ідеї нової економіки періоду “помаранчевої революції”.

ВИМОГИ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТІВ

Вимоги щодо написання та оформлення рефератів

У рефераті мають бути висвітлені найважливіші питання, пов’язані з роботи. Назва роботи має відповідати її змісту.

Обов’язковими структурними елементами реферату є:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки);
- додатки (за необхідності);
- список використаних джерел.

Титульний аркуш реферату має містити повне найменування закладу; прізвище, ім’я, по батькові автора; назву реферату; шифр і найменування спеціальності; назву кафедри; місто і рік.

Зміст подають на початку реферату. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел.

У вступі мають бути обов’язково відображені: актуальність теми, ступінь розробленості проблеми, мета і зміст поставлених завдань, очікувана наукова новизна.

Основна частина реферату має містити виклад самостійно виконаного дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

У розділах основної частини подають:

- огляд наукової літератури за темою і вибір напрямів дослідження;
- виклад загальної методики та основних методів дослідження;
- експериментальну частину та методику дослідження;
- опис проведених теоретичних і (або) експериментальних досліджень;
- аналіз і узагальнення результатів дослідження.

Зазначена частина реферату складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.

Кожний розділ починають з нової сторінки.

Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку та обґрунтуванням застосованих методів досліджень.

У кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі роботи і повністю її розкривати.

Висновки мають відповідати визначеним автором завданням дослідження.

Для дотримання бажаного стилю висновків корисно застосовувати в пунктах висновків такі слова та вислови, як “проаналізовано...”, “встановлено ...”, “виявлено ..., що дало змогу ...”, “доведено ...”, “показано ...”, “досліджено ...”, “розроблено ...”, “отримано ...”, “запропоновано ...”, “розроблено ...”, “рекомендовано ...”, “вважається за доцільне ...” тощо.

Ознайомлення з текстом висновків має дати можливість сформулювати уявлення про ступінь реалізації автором роботи поставленої мети і завдань.

Додатки. У разі потреби до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи.

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Після слова “Додаток” друкують літеру, що позначає його послідовність.

Якщо у роботі один додаток, то він позначається “Додаток А”. Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у правому верхньому куті сторінки слова “Додаток ...” і його позначення.

Список використаних джерел слід розміщувати одним з таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування) в алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків.

Кількість позицій у списку має становити **не менше 25 джерел.**

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліографічної та видавничої справи: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”. – К. : Держспоживстандарт України, 2007.

Щодо кожного джерела слід наводити такі дані: прізвище та ініціали автора, повну назву книги, статті, журналу, місто видання, назву видавництва, рік видання, номер журналу, сторінки (першу і останню), на яких розміщено статтю чи тези або кількість сторінок у книзі.

При посиланні на збірники праць – дані про автора, назву статті, повне найменування збірника, місто та видавничу організацію, рік та номери сторінок, на яких розташована ця стаття.

Зарубіжні джерела, що використовуються мовою оригіналу (за винятком російських), записують в кінці списку в алфавітному порядку.

У тексті роботи, де використано джерело, в квадратних дужках проставляють номер джерела і сторінку, на яку зроблено посилання.

Технічні вимоги до реферату.

Реферат за обсягом повинен складати 24 – 30 сторінок (формат А4). Текст має бути набраний шрифтом Times New Roman 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє і нижнє – 2 см, лівє – 2,5 см, правє – 1,5 см.

Реферат необхідно подавати у поліпропіленовій папці-швидкозшивачі.

**Форми контрольних заходів
(поточний, семестровий, підсумковий контроль)**

1. *Поточний контроль* проводиться під час аудиторних занять.

За результатами поточного контролю виводиться *середня поточна оцінка (СПО)* за 100-бальною системою, яка визначається за формулою:

$$\text{СПО} = \frac{\text{сума поточних оцінок (за 5 – ти бальною шкалою)}}{\text{кількість поточних оцінок}} \times 20 \left(\text{вага 1 балу} \frac{100}{5} \right)$$

Критерії поточного оцінювання:

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти повністю оволодів програмою навчальної дисципліни, засвоїв компетентності та програмні результати навчання, дає послідовні чіткі і логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Вміє застосовувати матеріал для винесення власних суджень.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно оволодів програмою навчальної дисципліни, засвоїв компетентності та програмні результати навчання, проте у відповідях (усних та письмових) допускає не суттєві неточності, з незначними помилками демонструє розуміння певних теорій і фактів, оперує понятійним апаратом з незначними помилками. Добирає аргументи на підтвердження своєї позиції.
3	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі оволодів програмою навчальної дисципліни, компетентностями та програмними результатами навчання, викладає основний зміст навчального матеріалу під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2	Здобувач вищої освіти не володіє програмою навчальної дисципліни, компетентностями та програмними результатами навчання. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає навчальний матеріал під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1	Здобувач вищої освіти демонструє неприйнятний рівень опанування програмою навчальної дисципліни.

У разі запровадження дистанційної форми навчання поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти за допомогою дистанційних технологій здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі відповідно до «Інструкції щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання»

2. Семестровий контроль з даної дисципліни здійснюється у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного освітньою програмою. Семестровий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання за 100-бальною системою, національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Відповідність семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Екзамен	Залік	Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81			C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66			E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34			F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Студенти денної форми навчання допускаються до екзаменаційної сесії, якщо вони виконали вимоги цього робочого навчального плану за поточний семестр та не мають академічної заборгованості за попередній семестр. Студенти, які в поточному семестрі мали пропуски занять і до початку

екзаменаційної сесії не засвоїли матеріал пропущених тем і розділів навчальної дисципліни, до семестрової атестації з відповідної дисципліни не допускаються.

Студенти (слухачі) заочної форми навчання допускаються до екзаменаційної сесії, якщо вони не мають академічної заборгованості за попередній семестр та за умови успішного засвоєння програмного матеріалу і виконання усіх необхідних видів робіт.

3. *Підсумковий контроль.* За результатами роботи здобувачів вищої освіти упродовж вивчення навчального курсу виводиться *підсумкова оцінка* за формулою:

(Середня поточна оцінка (макс.100 б.) + Семестрова оцінка(макс.100 б.)/2)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Базилевич В.Д. Історія економічних учень: Підручник: У 2-х ч./За ред. Базилевича В.Д. -К.: Знання, 2008.- ч. 1.- 582с; ч. 2.-575с.

2. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навчальний посібник/ за ред. В.В. Козюка, Л.А. Родіонової. - К.: Знання України, 2011. - 566 с.

3. Історія економіки та економічної думки: ХХ - початок ХХІ ст.: навчальний посібник/ за ред. В.В. Козюка, Л.А. Родіонової. - К.: Знання України, 2011. - 528 с.

4. Історія економічних учень: хрестоматія: навчальний посібник/ за ред. В.Д. Базилевича. - К.: Знання, 2011. - 1198 с.

5. Ковальчук В.М. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб./ Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І.-К.: Знання, 2008.- 647 с.

6. Лановик Б.Д. Економічна історія України і світу. /Лановик Б.Д., Матисякович З.М., Матейко Р.М. -К.: Вікар, 2006.- 737 с.

7. Проскурін П.В Історія економіки та економічних учень. Економічна історія індустріальної цивілізації: нав.посіб/ Проскурін П.В.- К.: КНЕУ, 2008.- 400 с.

8. Степаненко С.В. Історія економіки та економічної думки: Навч.посіб. / Степаненко С.В., Фещенко В.М; Антонюк С.Н.-К: КНЕУ, 2010.-743с.

9. Українська економічна думка: Хрестоматія/ Упоряд. С.М. Злупко. - К.: Знання, 2007. - 694 с.

ДЛЯ НОТАТОК

A series of horizontal dashed lines for taking notes.

A series of horizontal dashed lines for writing.

A series of horizontal dashed lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ
ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ
Методичні рекомендації для
аудиторної роботи

Підготовки магістрів галузей знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» і 07 «Управління та адміністрування» денної і заочної (дистанційної) форм навчання

Формат 60x84/16.
Друк офсетний. Умовних друкованих аркушів 2,37.
Тираж 20